Puolustusvoimien kirkollinen työ ja uskonnonvapaus

Rakuunamäen sotilaskappeli

KIRKKOJEN JA USKONTOKUNTIEN TYÖ ON OSA KOKONAISMAANPUOLUSTUSTA

www.yett.fi

Hengellisten palveluiden turvaaminen:
Ylläpidetään kansankirkkojen ja muiden uskontokuntien edellytykset väestön henkisen tasapainon ja hyvinvoinnin vahvistajina sekä henkisen huollon ylläpitäjinä uskonnonvapauden ja suvaitsevaisuuden hengessä. Tähän liittyvät hautaustoimi sekä diakonia ja muu yhteiskunnallinen palvelutoiminta.

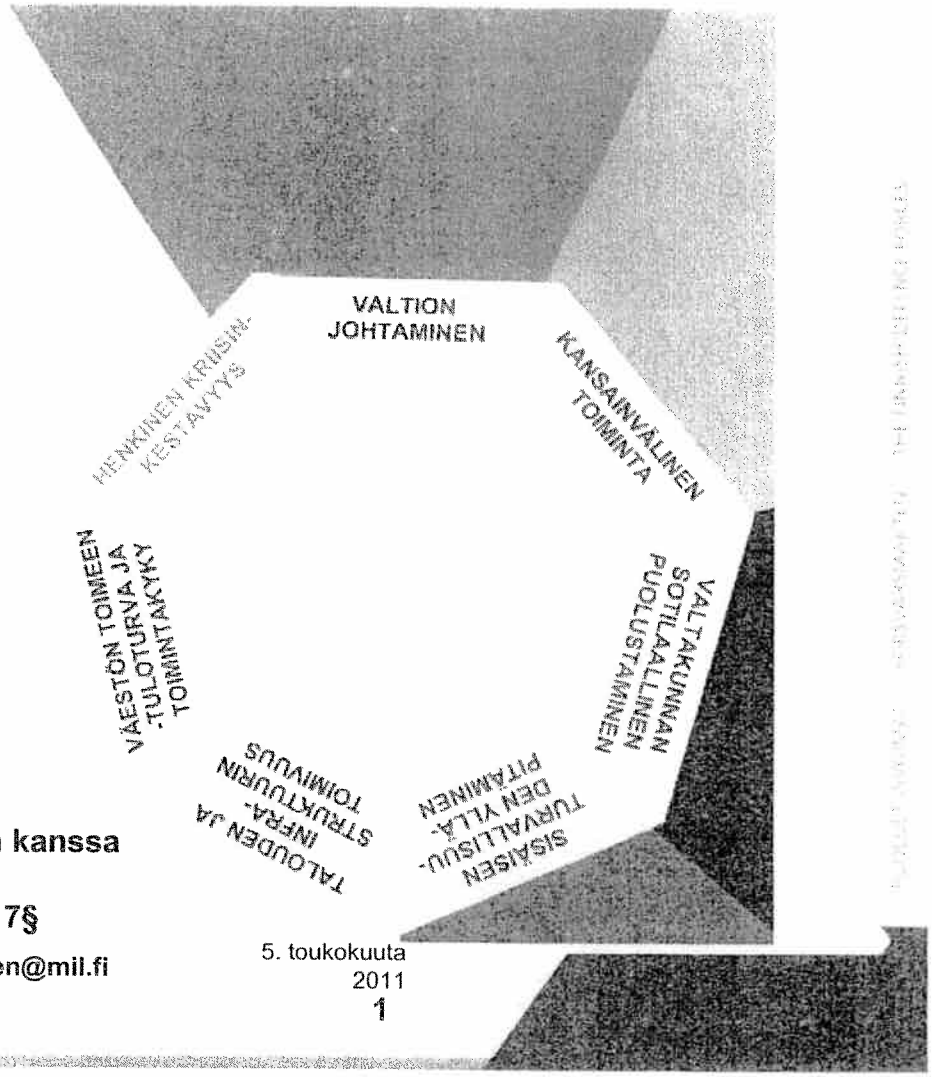

Kpiispa voi asiasta PV:n henkilöstö-päällikön kanssa erikseen sovittuaan käskeä kirkollisen alan valmiuden kohottamisen. KirkOpas II (2000) 17§

sotilaspastori Jukka Seppänen, gsm 0299 418 112, jukka.seppanen@mil.fi

Puolustusvoimien kirkollisen työn lähtökohdat

- Kirkollinen työ on lähtökohdiltaan evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon työtä puolustusvoimissa
- Kirkollisen työn tarkoituksena on tukea henkisesti ja hengellisesti puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa palvelevia
- Lähtökohtana on uskonnonvapauslain mukainen ajatus positiivisesta uskonnonvapaudesta:
  - uskonto ymmärretään paitsi yksilön valinnaksi myös yhteisön perinteen osaksi
  - valtion tehtävänä on turvata uskonnonvapaus ja luoda edellytykset sen toteutumiselle
  - jokaiselle turvataan oman uskonnon harjoittamisen oikeus
  - ketään ei aseteta uskonnollisen tai muun vakaumuksen takia eriarvoiseen asemaan

Kirkollisen työn luonne

- Kirkollinen työ on luonteeltaan ekumeenista eli kristittyjen yhteyttä etsivää ja korostavaa

- Kirkollinen työ on kansallista
  - Suomalaisen yhteiskunnan vanhoihin perusarvoihin nojaavaa
    - Kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta (*Mannerheim*)
  - ***Taivasta vasten piirtyvän sinisen ristin alla tapahtuvaa***
- Kirkollinen työ on kansainvälistä
  - Kriisinhallintatehtävissä työtä tehdään tarvittaessa yli kansallisuusrajojen
  - Erityisesti Etelä-Suomessa myös perusyksiköissä haasteena varusmiesten monikansallinen ja –uskonnollinen tausta
  - Sotilaspappi on yleensä sotilasyhteisön paras asiantuntija myös muihin uskontoihin ja elämänkatsomuksiin liittyvissä kysymyksissä

KIRKOLLISEN TYÖN MUODOT:

julistus, opetus ja sotilassielunhoito 24 / 7

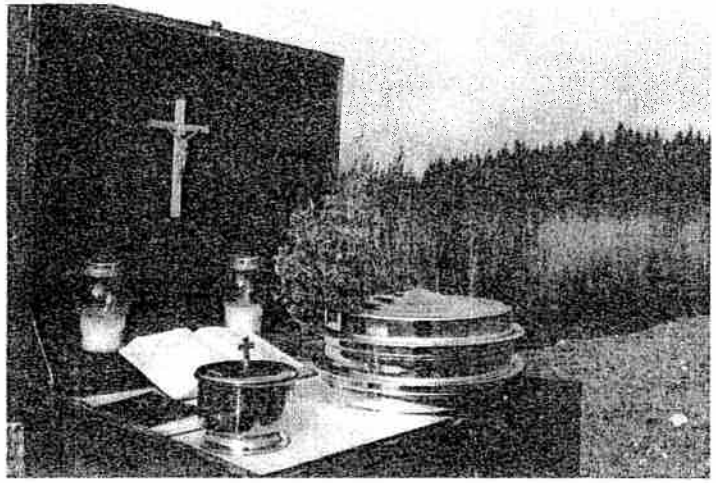

Julistustyössä kirkollinen työ ”ampuu kovilla” myös rauhan aikana, sillä ihminen tarvitsee aina Jumalan armoa.
Siksi periaatteessa RA = SA

Eettisen toimintakyvyn rakenne

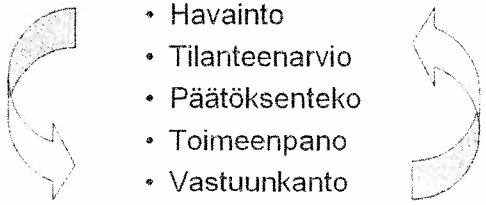

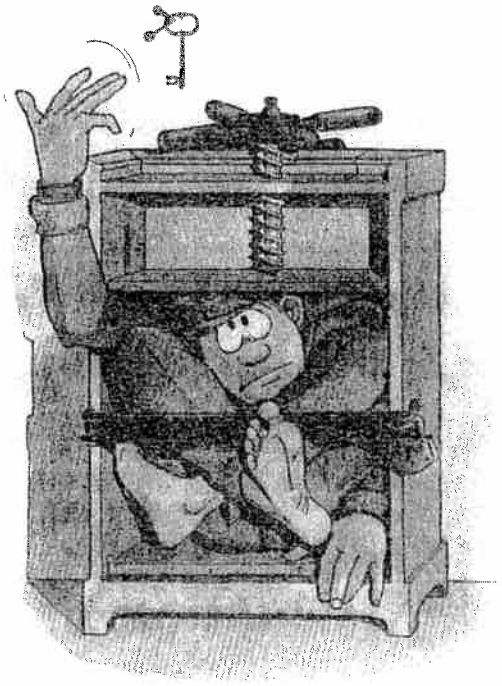

Taistelevissa joukoissa pappi ja lääkäri ovat ainoat kriisityön ammattilaiset

Valmiuden kohottamiseen liittyviä opetustehtäviä mm.
- henkisen kunnon ylläpitäminen ja kehittäminen
- kaatuneiden huollon toiminta ja johtaminen

sotilaspastori Jukka Seppänen, gsm 0299 418 112, jukka.seppanen@mil.fi

VAKINAISET SOTILASPAPIT

1x kpiispa, 7x krov, 20x sotpast

PE 2

MAAVE 2	MERIVE 1	ILMAVE 1	MPKK 1
PORPR 2	SLMEPA 1	SATLSTO 1	
KAIPR 2	UUDPR 1		
KARPR 2			
MAASK 1			
KAARTJR 1			
PSPR 1			
HÄMR 1			
VIESTIR 1			
TYKPR 1			
PIONR 1			
JPR 1			
LAPITR 1			
PKARPR 1			
RUK 1			
UTJR 1			

LISÄKSI 15 OSA-AIKAISTA
OTO-SOTILASPASTORIA JA
5-15 VM-PAPPIA/DIAKONIA

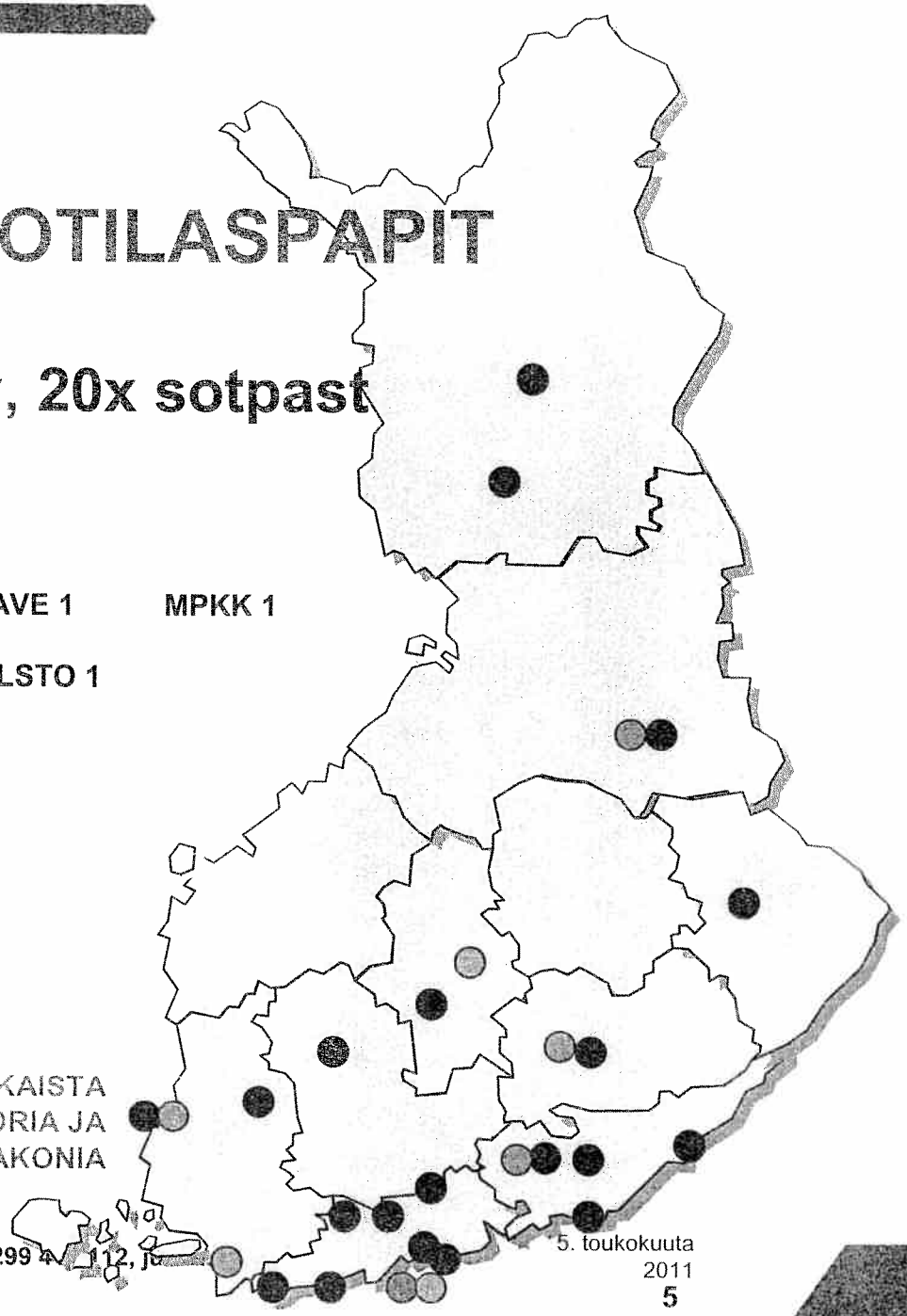

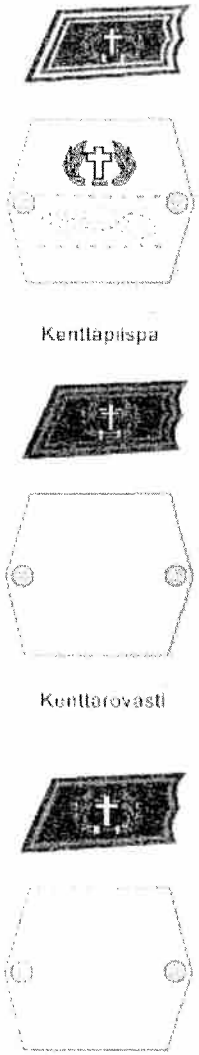

Maavoimien kirkollisen työn sodan ajan organisaatio

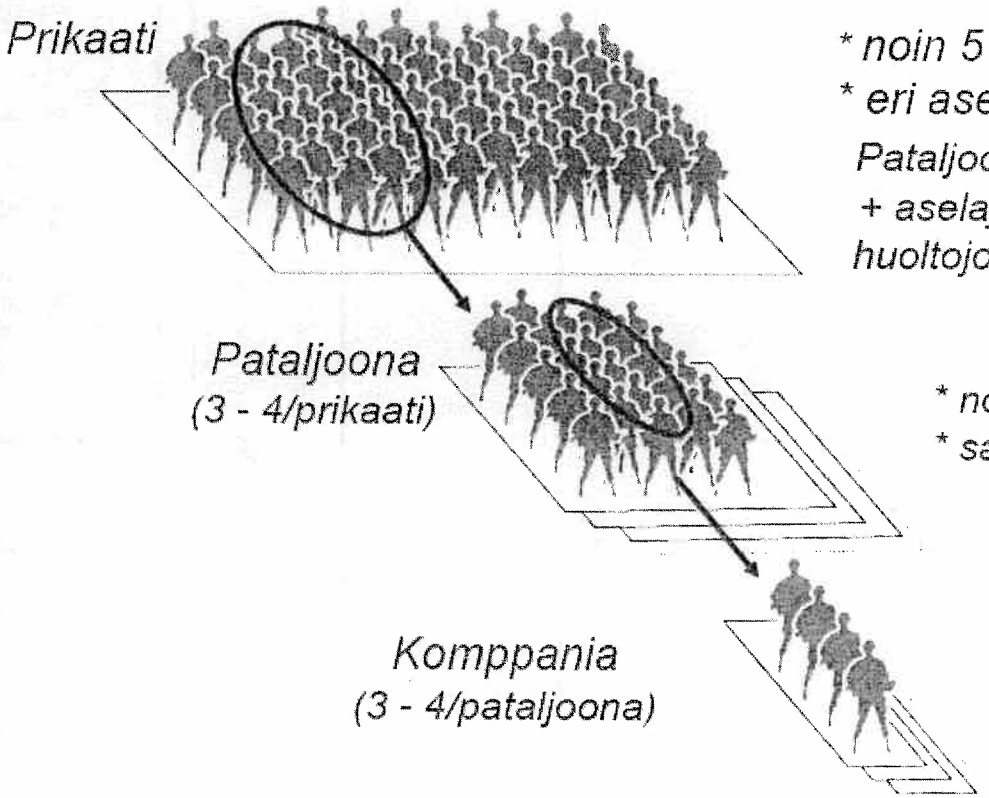

** noin 5 000 miestä*
** eri aselajeja*
Pataljoonat
+ aselaji- ja huoltojoukot

** noin 500 - 1000 miestä*
** samaa aselajia*

** noin 150 miestä*
** samaa aselajia*

Sotilaspappien sijoitukset:

- **Johto-esikunnat**
- **SALE:t**
- **Prikaatien esikunnat**
- **Pataljoonat**
- **Tst-osastot**
- **KTR:t**
- **Huollon laitokset**

Puolustusvoimien kirkollisesta työstä, sen asemasta ja toiminnasta säädetään

- Laeissa ja asetuksissa
  - Valtioneuvoston asetus puolustusvoimista (1319/2007)
    - ”puolustusvoimien hengellistä työtä johtaa ja valvoo kenttäpiispa”
  - Uskonnonvapauslaki (453/2003)
    - ”tarkoituksena turvata perustuslaissa säädetyn uskonnonvapauden käyttämistä”
  - Kirkkolaki (1054/1993)
    - ”sotilaspappi on pappisviran toimittamisessa kenttäpiispan alainen”
- Puolustusvoimien ohjesäännöissä
  - Yleinen palvelusohjesääntö (YlPalvO) 2009
    - Tärkeimmät lähtökohdat luvussa 4.5 Pappi, sosiaalikuraattori, henkilöstötukiryhmä ja varusmiestoimikunta
  - Kirkollisen työn ohjesääntö (KirkO) 2003
  - Huoltopalveluopas (HpalvOpas) 2002 (luku Kaatuneiden huolto)
  - Kirkollisen työn opas II (KirkOpas II) Poikkeusolojen kirkollinen työ 2000
  - Kirkollisen työn opas I (KirkOpas I) Rauhan ajan kirkollinen työ 1991

Uskonnonvapauslaki 6.6.2003/453

- 1 §
  - Tämän lain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetyn uskonnonvapauden käyttämistä.

- 6 §
  - Oikeudesta saada uskonnon opetusta säädetään erikseen.

Uskonnonvapauden käyttämisen turvaaminen normaalioloissa (1)

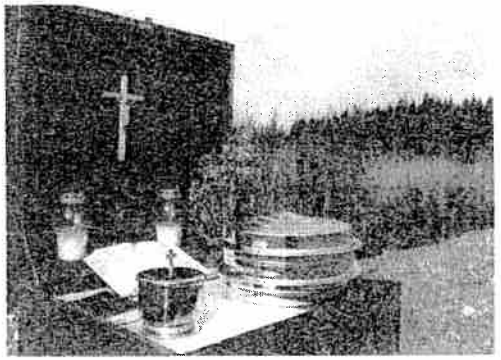

- Yleisen palvelusohjesäännön mukaan:
  - Joukko-osaston komentaja vastaa joukkonsa henkisestä hyvinvoinnista. Tässä työssä komentajaa tukee henkilöstötukiryhmä, erityisesti joukko-osaston pappi…
  - Joukko-osaston pappi tarjoaa henkistä ja hengellistä tukea sitä tarvitseville. Sotilaspapistoon voivat tukeutua kaikki varusmiehet uskontokunnasta riippumatta.
  - Myös evankelisluterilaiseen tai ortodoksiseen kirkkoon kuulumattomilla sotilailla on oikeus osallistua jumalanpalveluksiin ja hartaustilaisuuksiin.
  - Henkilöiden eriarvoiseen asemaan asettaminen ja syrjintä mm. uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen ja muun henkilöön liittyvän syyn perusteella on kiellettyä.

Uskonnonvapauden käyttämisen turvaaminen normaalioloissa (2)

- Niille, jotka eivät vakaumuksensa vuoksi osallistu jumalanpalveluksiin ja hartaustilaisuuksiin, on järjestettävä ohjattua elämänkatsomustietoon tai etiikkaan liittyvää ohjelmaa.
- Palveluksen salliessa eri uskontokuntiin kuuluville järjestetään mahdollisuus oman uskontonsa harjoittamiseen.

- Vapautus kirkollisesta työstä:
  - Julistustilanteissa kirkkoihin kuulumattoman henkilökuntaan kuuluvan tai asevelvollisen oma ilmoitus poissaolosta riittää
  - Varusmiesten kirkollisessa opetuksessa kirkkoihin kuulumattomat voivat ensimmäisen tunnin jälkeen anoa vapautusta oman perusyksikkönsä päälliköltä
    - päällikkö myöntää vapautuksen
    - sotilaspapit vastaavat vapautetuille annettavan elämänkatsomustiedon opetuksen järjestelyistä

Uskonnonvapauden käyttämisen turvaaminen poikkeusoloissa (1)

Kriisin ja sodan aikana hengellisten kysymysten merkitys kasvaa!

KIRKKO JA MIEHET

SODASSA SAATUJEN KOKEMUSTEN VALOSSA

JOH. BJÖRKLUND
KENTTÄPIISPA

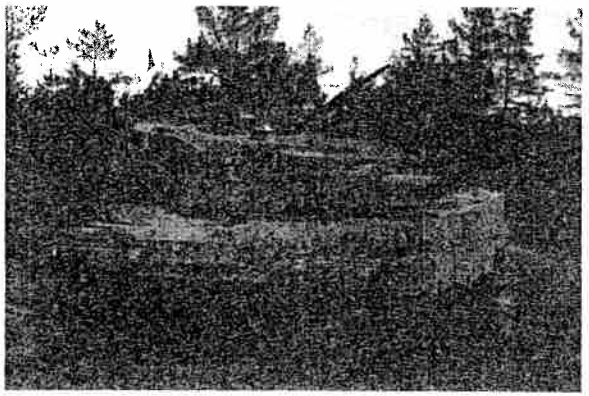

Vastausten laadun mukaan laadittu taulukko on seuraava:

Vastausten laatu	A	B	C
1. Joita uskonnolliset asiat eivät askarruta	4 %	10 %	9 %
2. Joita uskonnolliset asiat askarrutt. teoreett. kysymyksinä	9 %	7 %	3 %
3. Jotka ovat myötämielisiä uskontoa kohtaan	76 %	64 %	53 %
4 Etsiviä ja ratkaisun tehneitä	11 %	14 %	35 %

Uskonnonvapauden käyttämisen turvaaminen poikkeusoloissa (2)

Äärimmäisissä tilanteissa ja kuoleman edessä uskonnonvapaus on ihmisen ainoa jäljellä oleva perusoikeus ja siten luovuttamattoman tärkeä.

Sairaaloiden hoitoeettisten ohjeiden mukaan kuoleman uhka nostaa

- ” esille elämän perimmäisiä kysymyksiä ja erilaisia arvo- ja arvostuskysymyksiä. --
- Turvan etsimisen tueksi potilas usein toivoo perinteistä sielunhoitoa:
  - rukoilemista,
  - Raamatun tai hartauskirjojen lukemista,
  - virsien veisaamista ja laulua,
  - rippiä,
  - ehtoollista sekä
  - musiikin kuuntelua.
- Jokainen hoitavan yhteisön jäsen joutuu joskus sielunhoitajan rooliin.
- Jos potilas haluaa puhua, hoitohenkilökunnan tehtävänä on kuunnella riippumatta siitä, millainen elämänkatsomus tai usko heillä itsellä on.
- Maamme uskonnonvapauslain mukaan jokaisella suomalaisella on oikeus harjoittaa uskontoa, jonka oikeuden tulee toteutua myös sairaalassa ja muun hoidon yhteydessä. "
  - Suoran lainauksen lähde: ***Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hoitoeettinen työryhmä***, http://www.ppshp.fi/attachment.asp?Item=5717

<u>HUOM! Sotilaan virsikirjan liiteosassa on paljon rukouksia ja kriisimateriaalia!</u>

"Oikeudesta saada uskonnon opetusta säädetään..."

kirkollisen opetuksen aiheet	tuntimäärä	huomautukset
P-kauden kirkollinen opetus - Kirkollinen työ puolustusvoimissa ja varusmiespalveluksen haasteet - maanpuolustuksen etiikka - **LISÄKSI** järjestelyihin liittyvät juhlat, mm. tulojuhla ja esim. alokkaiden tulojumalanpalvelus, sotilasvala	3 1-4	Vapautuksen saaneiden opetuksesta vastaa myös sotilaspapisto. Sotilasvala sisältää papin oppitunnin ja virsilauluharjoittelun.
E-kauden kirkollinen opetus - Elämän vaiheet ja haasteet - Poikkeusolojen kirkollinen työ ja kaatuneiden huolto	4	Vapautuksen saaneiden opetuksesta vastaa myös sotilaspapisto.
J-kauden kirkollinen opetus - uskonto, elämänkatsomus ja kansalaisvastuu	2	Vapautuksen saaneiden opetuksesta vastaa myös sotilaspapisto.
AUK:n kirkollinen opetus - Elämän vaiheet ja haasteet - Johtajaksi kasvaminen ja johtamisen etiikka - Poikkeusolojen kirkollinen työ ja kaatuneiden huolto - Johtamistaidon peruskurssi: Taistelun vaikutus yksilöön ja joukkoon	5 (2+2+1) 1	AUK I 2 h AUK II 3 h Vapautuksen saaneiden opetuksesta vastaa sotilaspapisto. oppitunti 1.2.7, opetusvihko
RUK:n kirkollinen opetus - poikkeusolojen kirkollinen työ ja kaatuneiden huolto - johtajaksi kasvaminen ja johtamisen etiikka	3 (1+2)	Vapautuksen saaneiden opetuksesta vastaa sotilaspapisto.
Johtajakauden kirkollinen opetus - Uskonto, elämänkatsomus ja kansalaisvastuu ***LÄHDE: asiakirja HF306***		Miehistön P-, E- ja J-kauden opetussuunnitelman ja erillisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Vapautuksen saaneiden opetuksesta vastaa myös sotilaspapisto

Uskonnonvapauslaki 6.6.2003/453

- 5 §
  - Joka lain tai asetuksen nojalla on velvollinen vannomaan valan tai antamaan vakuutuksen kunnian ja omantunnon kautta, voi

uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumisesta riippumatta valintansa mukaan joko vannoa valan tai antaa vakuutuksen. Vakuutus annetaan aina, jos se on säädetty velvoittautumisen ainoaksi muodoksi.

Uskonnonvapauslaki 6.6.2003/453

- 7 - 27 § (otteita)
  - Vähintään 20 henkilöä voi perustaa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan. Yhdyskunnan perustajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tarkoituksena on järjestää ja tukea uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen kuuluvaa yksilöllistä, yhteisöllistä ja julkista toimintaa, joka pohjautuu uskontunnustukseen, pyhinä pidettyihin kirjoituksiin tai muihin yksilöityihin pyhinä pidettyihin vakiintuneisiin toiminnan perusteisiin.

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tulee toteuttaa tarkoitustaan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.

HUOM! Mikä tahansa vakaumus ei siis kelpaa kunnioitettavaksi, esim. satanismi ei ole eikä voi olla rekisteröitynyt uskontokunta

Uskonnonvapauslaki 6.6.2003/453

- 7 - 27 § (otteita)
  - Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tarkoituksena ei saa olla taloudellisen voiton tavoittelu tai muuten pääasiassa taloudellisen toiminnan järjestäminen.

- Yhdistyslain mukaan
  - uskonnollinen yhdyskunta ei saa olla edes osittain sotilaalliseen tapaan järjestetty
    - kuuliaisuuden ja
    - joukkomuodostelmiin tai ryhmityksiin jakautumisen perusteella taikka
    - aseellisen varustautumisen vuoksi
  - uskonnollisen yhdyskunnan toimintaan ei saa kuulua ampuma-aseiden käytön harjoituttaminen, ei edes metsästystä varten

- Kiitos ja ONNEA MATKAAN ! -

Seiskää lujina!
Kiinnittäkää vyöksenne
totuus,
pukeutukaa vanhurskauden
haarniskaan.

oikeudenmukaisuus = vanhurskaus
luotettavuus = lujuus

Nouse salkoon lippu valkoinen, piirrä pilviin risti sininen.
Se on kallein aarre isänmaamme, merkki kuninkaamme, liitto ikuinen.
Nouse salkoon toivo sydänten, nouse salkoon risti Jeesuksen. (Lasse Heikkilä)